

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

Eiropas Komisijas *Erasmus+* programmas projekts „Nacionālie koordinatori Eiropas programmas īstenošanai pieaugušo izglītībā”
(Nr. 592066-EPP-1-2017-1-LV-EPPKA3-AL-AGENDA)

Digitāli kompetents pilsonis

Ekspertes:

Judīte Poriķe, Daiga Dumpe

Konsultantes:

Laura Iveta Strode, Anita Zaļaiskalne

Redaktore:

Agnese Zarāne

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

Moduļa “Digitāli kompetents pilsonis” apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt digitālo kompetenci, kas veicina digitālo rīku efektīvu izmantošanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: <ol style="list-style-type: none">1. Izprast un izmantot informācijas tehnoloģijas datu meklēšanai un sistematizēšanai.2. Izmantot digitālus rīkus satura radīšanā un pilnveidošanā.3. Izmantot digitālos rīkus vides pielāgošanai.
Moduļa ieejas nosacījumi	Nepieciešamas pamatprasmes digitālo tehnoloģiju izmantošanai.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves laikā izglītojamie veido portfolio. Noslēgumā kārtu ieskaiti, kurā tiek uzdots praktiskais uzdevums – izstrādāt digitālo dienasgrāmatu, kurā atspoguļo digitālo rīku lietošanu moduļa apguves laikā.
Moduļa nozīme	<p>Mūsdienās arvien vairāk ir nepieciešamas digitālās kompetences, lai būtu gatavs dzīvei mūsdienu mainīgajā pasaulē. Konkrētais modulis dod iespēju pilnveidot digitālās kompetences, lai tās pilnvērtīgi varētu izmantot, risinot problēmas mainīgajās reālās dzīves situācijās. Katrā moduļa tēmā ir ietverti praktiski uzdevumi.</p> <p>Modulis ir paredzēts vispārējai digitālās kompetences attīstībai, lai uzlabotu digitālo tehnoloģiju izmantošanu ikdienas darbā.</p> <p>“Digitāli kompetents pilsonis” ir modulis, kas paredzēts apgūto profesionālo kompetenču papildināšanai ar prasmēm strādāt digitālajā vidē – digitālo rīku izmantošana dažādās situācijās, problēmu risināšanā.</p>

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

	<p>Iegūtās zināšanas un prasmes iedrošina mainīt paradumus, pilnvērtīgāk izmantojot digitālos rīkus. Moduļa ietvaros izglītojamais pilnveido prasmes informācijas un komunikācijas tehnoloģijas izmantošanā.</p>
--	--

MODUĻA “DIGITĀLI KOMPETENTS PILSONIS” SATURS

Sasniedzamais rezultāts	Temats	Ieteicamais saturs	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti		Metodiskais nodrošinājums	
			Vidējs apguves (pietiekams) līmenis	Optimāls apguves līmenis	Metodiskie paņēmieni un mācību organizācijas formas	Idejas un ieteikumi moduļa īstenošanai
<p>Spēj: praktiski izmantot informācijas meklēšanas principus, iegūt sev nepieciešamo informāciju, saglabāt un pārvaldīt to.</p> <p>Zina: informācijas meklēšanas pamatprincipus, kritērijus ticamas informācijas atasei, datu</p>	<p>1. Informācijas un datu lasītprasme. (15%)</p>	<p>1.1. Informācijas meklēšana un sistematizēšana.</p>	<p>Izprot informācijas meklēšanas pamatprincipus.</p>	<p>Izmanto dažādus meklēšanas nosacījumus, kritērijus.</p>	<p>Diskusija.</p>	<p>Skolotājs izglītojamajiem piedāvā apspriešanai tematu “Informatīvā telpa šodien”. Katrs izglītojamais individuāli to pārdomā, sadalās pāros un noskaidro viedokļus. Divu izglītojamo pāri apvienojas grupās, lai četratā pārrunātu savas domas un izklāstītu arī citiem.</p>
					<p>Individuāls patstāvīgais darbs.</p>	<p>Skolotājs izskaidro izvērstas meklēšanas</p>

pārvaldības soļus. Izprot: informācijas ticamības izvērtēšanas nepieciešamību.						nosacījumus. Izglītojamie, izmantojot skolotāja teikto, izmanto izvērsto meklēšanu (piemēram, meklē informāciju par savu profesiju, izmantojot dažādus nosacījumus un kritērijus).
	1.2. Datu novērtēšana.	Meklē informāciju internetā, novērtē.	Salīdzina dažādus informācijas avotus, novērtējot avotu uzticamību.	Individuāls patstāvīgais darbs.	Izglītojamie piecos dažādos interneta resursos meklē informāciju par savas profesijas darba pienākumiem un tiesībām. Atrasto informāciju novērtē pēc vairākiem kritērijiem: <ul style="list-style-type: none">● avota autors;● informācijas pārklājums;● informācijas objektivitāte;	

						<ul style="list-style-type: none">• informācijas precizitāte;• vai un kad informācija ir atjaunota. <p>Pēc atrastās informācijas apskates izglītojamie novērtē informācijas ticamību un diskutē par to grupā, aktīvi seko diskusijai un uzdod jautājumus, komentē izteikumus.</p>
		1.3. Datu pārvaldība.	Saglabā atrasto informāciju, dalās ar to.	Saglabā atrasto informāciju noteiktos formātos, kopīgo to.	Individuāls patstāvīgais darbs.	Iepriekš atrasto informāciju (par savu profesiju) no pieciem avotiem izglītojamie saglabā katru savā failā, saarhivē tos vienā kopīgā (piešķir arhīvam atbilstošu nosaukumu) un arhīva datni nosūta skolotājam uz e-pastu.

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

						Izglītojamie veido informācijas apkopojumu, kurā iekļauj tabulu ar informācijas novērtēšanas kritērijiem. Šo dokumentu izglītojamie nosūta cits citam uz e-pastiem.
		1.4. Digitālās kompetences pilnveide.	Izprot digitālās kompetences pilnveides nepieciešamību.	Uzlabo un atjauno digitālo kompetenci.	Individuāls patstāvīgais darbs.	Skolotājs uzdod izpētīt vietni – mana.latvija.lv , lai pilnveidotu savas zināšanas par e-pakalpojumu dažādību, kas veicinātu paradumu maiņu – ar dažādām dzīves situācijām saistītās formalitātes ātrāk un ērtāk nokārtot tiešsaistē.
Spēj: izmantot sociālo mediju		2.1. Mijiedarbība un koplietošana,	Izprot koplietošanas platformu būtību.	Izmanto koplietošanas platformas.	Individuāls patstāvīgais darbs.	Skolotājs izglītojamajiem

<p>platformas savas digitālās identitātes radīšanai.</p> <p>Zina: sociālo mediju platformu lietošanas etiķeti, izmantošanas paņēmienus.</p> <p>Izprot: sociālo mediju platformās veikto darbību izsekojamību.</p>	<p>2. Sadarbība internetā. (25%)</p>	<p>izmantojot digitālās tehnoloģijas.</p>				<p>demonstrē dažas sociālo mediju platformas (piemēram, <i>facebook</i>, <i>instagram</i>, <i>twitter</i>, <i>youtube</i>, <i>vimeo</i>, <i>linkedin</i> utt.), sniedz ieskatu par tām un analizē to priekšrocības un trūkumus.</p> <p>Skolotājs izglītojamajiem piedāvā izveidot savu lietotāja kontu kādā no sociālajiem tīkliem (piemēram, <i>facebook</i>).</p>
		<p>2.2. Piedalīšanās sabiedrībā, izmantojot digitālās tehnoloģijas.</p>	<p>Izprot līdzdalību digitālajā sabiedrībā.</p>	<p>Piedalās digitālajā sabiedrībā un izmanto tās iespējas.</p>	<p>Mācību ekskursija (neklātienē).</p>	<p>Skolotājs izglītojamajiem izskaidro digitalizācijas radītos redzamos un neredzamos riskus, pozitīvos un negatīvos aspektus. Skolotājs demonstrē pieejamos</p>

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

						<p>resursus un digitālos rīkus tiešsaistē.</p> <p>Skolotājs savam iepriekš izveidotajam blogam (par kādu konkrētu tēmu) aicina pievienoties izglītojamos.</p> <p>Izmantojot sociālo mediju platformu, piemēram, blogus vai personīgi veidotas sociālo tīklu kontus, skolotājs var mācīt izglītojamajiem tīri praktiskas zināšanas – kā būt drošiem tīmeklī, kā veikt darbu glabāšanu digitālā formātā u.c.</p> <p>Izglītojamo un skolotāja aktīva iesaistīšanās bloga satura veidošanā palīdz sadarboties un iesaistīt auditoriju</p>
--	--	--	--	--	--	---

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

						ārpus ierastā klases laika robežām.
		2.3. Digitālie rīki sadarbības procesiem.	Izprot dažādas sociālo tīklu platformas.	Izmanto dažādas sociālo tīklu platformas un izprot to lomu digitālās identitātes veidošanā un pārvaldībā.	Individuāls patstāvīgais darbs.	Skolotājs uzaicina izglītojamos pievienoties savam izveidotajam pasākumam (piem., nākamās nodarbības tēmai). Izglītojamie piedalās pasākuma komentāru pievienošanā, diskutēšanā.
		2.4. Etiķete digitālajā vidē.	Izprot etiķeti digitālajā vidē.	Ievēro etiķeti digitālajā vidē.	Individuāls patstāvīgais darbs.	Skolotājs izglītojamajiem izstāsta, kas ir etiķete, lietišķā etiķete un netiķete. Demonstrē situācijas: <ul style="list-style-type: none">● e-pasta etiķete: adresāts un vēstules temats;● e-pasta etiķete: vēstules teksts;

						<ul style="list-style-type: none"> • e-pasta etiķete: vēstules pielikumi; • e-pasta etiķete: atbildes vēstule utt. <p>Skolotājs ar izglītojamajiem diskutē un veic situācijas analīzi. Izsaka secinājumus un ieteikumus. Skolotājs demonstrē veiksmīgas darbības piemērus.</p> <p>Izglītojamie nosūta skolotājam e-pasta vēstuli, kas atbilst e-pasta etiķetei, un vēstuli, kas neatbilst e-pasta etiķetei.</p>
		2.5. Digitālās identitātes pārvaldība.	Izprot sociālos tīklus, digitālo identitāti un lietotāju veidotu saturu.	Izmanto zināšanas par internetu un tā iespējām palīdzēt veicināt digitālās identitātes attīstību gan indivīdiem (pieaugušajiem un	Grupu/pāru darbs.	Izglītojamie sadalās pa pāriem un veic izpēti viens par otru internetā. Atrasto informāciju prezentē skolotājam un otram grupas dalībniekam. Nepieciešams diskutēt

				jauniešiem), gan iestādēm.		<p>par atrasto informāciju – ko tā par cilvēku pastāsta, ko varētu uzlabot.</p> <p>Skolotājs izglītojamajiem uzdod veikt pašnovērtējumu, piemēram:</p> <ul style="list-style-type: none">• novērtējiet savas prasmes pārvaldīt savu digitālo identitāti internetā;• novērtējiet savas prasmes izveidot personīgo profilu tiešsaistes kontā, lai spētu droši pieteikties un izrakstīties no sistēmas (tai skaitā mainīt un aizsargāt paroli), kā arī dzēst profilu;• novērtējiet savas prasmes atpazīt pēdas, kuras
--	--	--	--	----------------------------	--	--

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

						<p>apzināti esat atstājuši internetā, izmantojot dažādas sociālās platformas (piemēram, veicot ierakstus forumos, blogos, kopīgojot fotoattēlus un video, klikšķinot “man patīk” utt.) un novērtējiet, kā tās var negatīvi ietekmēt reputāciju;</p> <ul style="list-style-type: none">● novērtējiet savas prasmes atrast informāciju par sevi un citiem internetā;● novērtējiet savas prasmes pielāgot savu tiešsaistes profilu atbilstoši mērķauditorijai (formāls – neformāls, profesionāls,
--	--	--	--	--	--	---

						publisks, tematisks utt.).
<p>Spēj: patstāvīgi izstrādāt, rediģēt un modificēt digitālo saturu.</p> <p>Zina: dažādu programmatūru un lietojumprogrammu iespējas digitālā satura veidošanai.</p> <p>Izprot: autortiesību nozīmi digitālā satura izstrādes un modificēšanas procesā.</p>	<p>3. Digitālā satura izveidošana. (20%)</p>	<p>3.1. Digitālo tehnoloģiju radoša izmantošana.</p>	<p>Izprot digitālo rīku izmantošanu.</p>	<p>Izmanto digitālos rīkus, lai iesaistītos satura radīšanā.</p>	<p>Prāta vētra.</p>	<p>Skolotājs iepazīstina ar tematu - digitālo prasmju nepieciešamība mūsdienu sabiedrībā. Skolotājs ievieto tematu digitālajā domu kartē (piemēram, miro.com) un uzaicina izglītojamos domu kartes koplietošanā. Izglītojamie izsaka iespējamās atbildes, idejas, būtiskus vārdus u.tml., papildinot domu karti digitālajā vidē.</p>
		<p>3.2. Digitālā satura izstrāde, integrēšana un atjaunošana.</p>	<p>Izprot digitālā satura rediģēšanu un atjaunošanu.</p>	<p>Modificē, pilnveido un uzlabo digitālo saturu.</p>	<p>Stāstījums/Lekcija.</p>	<p>Skolotājs izskaidro veidus, kā digitālo saturu padarīt aizraujošāku, piemēram:</p>

						<ul style="list-style-type: none">● video;● tiešraides straumēšana (tiešraides intervijas, darbības lauka izpēte, jaunu produktu prezentēšana, jaunākās ziņas);● lietotāju radīts saturs;● viedokļu līderi (<i>influencers</i>).
		3.3. Autortiesības un licences.	Izprot autortiesību nepieciešamību.	Izprot un izmanto autortiesības un licences attiecībā uz datiem, informāciju un digitālo saturu.	Diskusija.	Skolotājs izglītojamajiem piedāvā apspriešanai tēmu par autortiesību nepieciešamību.
					Informācijas tehnoloģiju izmantošana.	Skolotājs izglītojamajiem lūdz internetā sameklēt informāciju:

						<ul style="list-style-type: none">• kam pieder fotogrāfijas sociālajos tīklos;• ko nozīmē dalīšanās ar darbiem sociālajos tīklos;• kas ir tiesību nodošana sociālajos tīklos;• vai bez atļaujas var publicēt fotogrāfijas, kas atrodamas sociālajos tīklos;• kādi ir tiesību nodošanas veidi. <p>Atrasto informāciju noformē atbilstoši skolotāja prasībām.</p>
		3.4. Programmatūras iestatījumu pielāgošana.	Izprot programmatūras iestatījumu daudzveidību.	Izmanto dažādus iestatījumus programmatūrai un lietojumprogrammām.	Praktiskais darbs.	Izglītojamie izmanto un pārveido vienkāršas funkcijas un iestatījumus programmatūrai un

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

						lietojumprogrammām, kuras skolotājs ir norādījis uzdevumā (piemēram, izmainīt noklusējuma iestatījumus, rīkjoslu novietojuma maiņa, pielāgo ātrās piekļuves rīkjoslu, izveido savu rīkjoslu ar sev nepieciešamajām pogām).
<p>Spēj: nodrošināt digitālā satura un ierīču aizsardzību, aizsargāt personas datus un privātumu.</p> <p>Zina: ierīču aizsardzības paņēmienus un darbības personas datu un</p>	<p>4. Drošība. (10%)</p>	<p>4.1. Digitālā satura aizsardzība.</p>	<p>Zina, kā aizsargāt ierīces un digitālo saturu.</p>	<p>Izmanto ierīču un digitālā satura aizsargāšanu.</p>	<p>Praktiskais darbs.</p>	<p>Izglītojamie pārbauda klases datora pretvīrusu programmatūras versiju, atjauninājumus, licences derīguma termiņu utt.</p> <p>Izglītojamais savā viedierīcē pārbauda pretvīrusu programmatūru, ja tās</p>

privātuma aizsardzībai. Izprot: digitālā satura, personas datu un privātuma aizsardzības nepieciešamību.						nav, lejupielādē no uzticama avota.
					Grupu/pāru darbs.	Izglītojamie sadalās pāros vai grupās un veic pretvīrusu programmatūru daudzveidības izpēti un salīdzinājumu. Iegūtos rezultātus apspriež ar citām grupām.
		4.2. Personas datu un privātuma aizsardzība.	Izprot, kā izmantot un dalīties ar personiski identificējamu informāciju.	Aizsargā personas datus un privātumu digitālā vidē.	Rakstu darbi.	Izglītojamie vāc informāciju un to atspoguļo ziņojumā. Izglītojamie strādā ar informāciju un sagatavo informāciju par konkrēto tematu (piemēram, kad datu apstrāde ir atļauta; piekrišana datu apstrādei – atļauja; tiesības atsaukt piekrišanu personas datu izmantošanai un iebildumi;

						piekļuve jūsu personas datiem; personas datu labošana, pārsūtīšana, dzēšana; sīkdatņu izmantojums) pēc skolotāja dotā plāna. Sagatavotu ziņojumu prezentē grupas dalībniekiem.
<p>Spēj: risināt tehniskās problēmas.</p> <p>Zina: kā pielāgot digitālo vidi.</p> <p>Izprot: nepieciešamību pilnveidot savas digitālas prasmes.</p>	<p>5. Digitālās vides un ierīču pielāgošana. (20%)</p>	<p>5.1. Tehnisko problēmu risināšana.</p>	<p>Noskaidro tehniskās problēmas, darbojoties ar ierīcēm un izmantojot digitālo vidi.</p>	<p>Risina tehniskās problēmas, darbojoties ar ierīcēm un izmantojot digitālo vidi.</p>	<p>Stāstījums/Lekcija.</p>	<p>Skolotājs izklāsta informāciju par spraudņiem, to nepieciešamību, digitālo tehnoloģiju lietošanā. Izglītojamie uztver un ieraksta iepriekš dotajās tabulās nepieciešamo informāciju.</p>
					<p>Individuāls patstāvīgais darbs</p>	<p>Izglītojamie veic dažādus uzdevumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spraudņu iespējošana; • spraudņu atspējošana;

						<ul style="list-style-type: none">• spraudņu instalēšana;• spraudņu bloķēšana.
		5.2. Digitālās vides pielāgošana.	Novērtē vajadzības un identificē.	Izmanto digitālos rīkus vides pielāgošanai.	Individuāls patstāvīgais darbs.	Izglītojamie izpēta, kā padarīt datoru vieglāk lietojamu. Datora vadības paneļa vieglpiekļuves centrā (<i>control panel/accessibility options</i>) veic savu izvērtējumu, atbildot uz dažādiem jautājumiem, lai saņemtu ieteikumus par iestatījumiem.
		5.3. Ergonomika un darba vides riski.	Apzinās digitālo tehnoloģiju izmantošanas ietekmi uz vidi.	Izprot ergonomiskas darba vietas nepieciešamību un ievēro darba vides riskus.	Grupu/pāru darbs.	Izglītojamie grupās raksturo darba vides bīstamos vai kaitīgos faktoros – fizikālie, fiziskie, ķīmiskie, bioloģiskie vai psihofizioloģiskie, traumatiskie faktori, kuru iedarbība

						noteiktos apstākļos izraisa darbinieka traumu (arī ierasto mežģījumu), kā arī akūtu saslimšanu vai saindēšanos. Iegūtos rezultātus izdiskutē.
					Mērījumu, aprēķinu veikšana.	Izglītojamie grupās veic konkrētus skolotāja uzdotus mērījumus un nepieciešamos aprēķinus, izmantojot konkrētas formulas, likumus u.c. teorētisko pamatojumu.
					Izpēte (izzināšanas)/mācību pētījums.	Pēc skolotāja ierosinājuma izglītojamie formulē problēmu, kas jāizpēta (piemēram, ergonomiska darba vieta – <ul style="list-style-type: none">• fiziskā slodze (piespiedu darba

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

						<p>poza, monotons darbs, ātrs darba temps);</p> <ul style="list-style-type: none">• redzes slodze (neapmierinoši displeja ergonomiskie parametri, nepietiekams apgaismojums, atspīdumi, apžilbinājumi);• psiholoģiskā slodze (laika trūkums, ātrs temps, īss darba termiņš; darbs, kam nepieciešama liela koncentrēšanās)). <p>Izglītojamie patstāvīgi vāc informāciju, veic eksperimentu, pieraksta rezultātus, apkopo informāciju, izklāsta pētījuma</p>
--	--	--	--	--	--	---

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

						rezultātus rakstveidā, tos prezentē.
Noslēguma pārbaudes darbs (10%)						

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

Pārbaudes darbi

1. Ievadvērtēšana.

Pārrunu laikā moduļa interesentiem ir jādod iespēja izvērtēt savu digitālo kompetenci un priekšstatus, atbildot uz dažiem jautājumiem:

- Kā es izprotu virtuālā tēla īstermiņa un ilgtermiņa ietekmi uz savām darbībām tiešsaistē?
- Kāds ir veselīgs līdzsvars starp reālo dzīvi un aktivitātēm tiešsaistē?
- Kā es veidoju labas attiecības ar citiem tiešsaistē?

2. Noslēguma pārbaudes darbs (saturs, vērtēšanas kritēriji)

2.1. Noslēguma pārbaudes darba apraksts:

Noslēguma darbā jāveic praktiska digitālās dienasgrāmatas sagatavošana, izmantojot digitālās tehnoloģijas un rīkus, kas tika aplūkoti modulī. Digitālajā dienasgrāmatā ir jāiekļauj moduļa apguves laikā izveidotais portfolio. Uzveduma mērķis ir nostiprināt izglītojamā iegūtās zināšanas.

2.2. Noslēguma pārbaudes darba saturs (uzdevumu skaits, izpildes nosacījumi):

- izmantojot tekstastrādes lietotni, izveido dienasgrāmatas aprakstu un plānu, attēlo shematiski;
- izveido portfolio apkopojumu, sadalot pēc skolotāja dotajiem kritērijiem;
- izvēloties piemērotāko programmu (vai vairākas), sagatavo digitālo dienasgrāmatu;
- koplieto digitālo dienasgrāmatu ar skolotāju;
- skolotājs veido apkopojumu par digitālajām dienasgrāmatām lietotnē miro.com, kurā izglītojamie pievieno vērtējumu – ko ieguva, uzzināja, saprata un izjuta.

2.3. Noslēguma pārbaudes darba vērtēšanas kritēriji

Ar Eiropas Savienības
Erasmus+ Programmas
atbalstu

Izglītības un zinātnes ministrija

Izstrādāto projektu vērtē 10 ballu vērtēšanas skalā. Katru komponenti (uzdevumu) iespējams novērtēt atsevišķi, organizējot ar atbilstošiem metodiskajiem paņēmieniem un tādām mācību organizācijas formām, kādas izmantotas modulī. Vērtēšanas kritērijos iekļauj izstrādei izmantotās tehnoloģijas un rīkus, noformējumu un oriģinalitāti.